బ్రహ్మాండం వెంకటరామకృష్ణ

పంచమువులో

రోజంతా తన ప్రతాపాన్ని చూపిన సూర్యుడు మెల్ల మెల్లగా అస్తమిస్తున్నాడు. హుసేన్ సాగర్ పైనుంచి వచ్చే చల్లనిగాలి ట్యాంక్‌బండ్ మీద కూర్చున్న వారి మనసులకు చల్లదనాన్ని, హాయిని ఇస్తోంది.

ఒకచోట బల్లమీద కూర్చుని అస్తమిస్తున్న సూర్యుణ్ణి చూస్తూ తన భవిష్యత్తు గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు రాజా. ఆ మహానగరానికి ఒక కంపెనీలో ఇంటర్వ్యూ కోసమని వచ్చాడతను. ఫలితం తనూహించినదే! ఆ పోస్టు గట్టిగా రికమెండ్ చేయబడిన అభ్యర్థికి దక్కింది. ఈ ఇంటర్వ్యూతో వరుసగా ముప్పైఐదు ఇంటర్వ్యూలకు హాజరయ్యాడు. ప్రతి దాంట్లో సంతృప్తికరంగా సమాధానాలు చెప్పాడు. కాని ఏ ఒక్కదానికి అతను సెలెక్టు కాలేదు. ఎంతో కష్టపడి తెచ్చుకున్న ఎం. ఏ. సర్టిఫికెటు అతనికి కనీసం ప్యూను ఉద్యోగమైనా తెచ్చి పెట్టలేకపోయింది. కేవలం సర్టిఫికెటే కాకుండా దానితోబాటు ఉత్తరమో, దక్షిణమో ఉండాలని తెలుసుకున్నాడు. తమకున్న ఆస్తి తన చదువుకే సరిపోయింది. ఇక తను లంచం ఎక్కడ నుంచి తెస్తాడు? రికమెండేషన్ చేయించడానికి అతనికి పెద్ద మనుషులెవరూ పరిచయం లేరు. ఊరు వెళ్ళి తల్లికి తన ముఖం చూపించాలంటే బాధగా ఉందతనికి. ఎం. ఏ. పాసు కాగానే ఈ ప్రపంచాన్నే జయించినంత సంతోషపడ్డాడు. మొదటి ఇంటర్వ్యూ ఉత్సాహంగా చేసి ఆ ఉద్యోగం తనకే వస్తుందనుకున్నాడు. కాని జరిగిందేమిటి! గంపెడు ఆశతో ప్రతి ఇంటర్వ్యూకు హాజరుకావడం నిరాశతో ఇల్లు చేరడం జరుగుతోంది. తన జీవితమంతా ఇలా ఇంటర్వ్యూలకు హాజరవడంతోటే గడచిపోతుందా? ఇక తనకు ఏ ఉద్యోగం రాదా? తన తల్లి, చెల్లి, తమ్ముడు పస్తులతో గడపవలసిందేనా? ఏంచెయ్యాలి? ఏం చేసి తను ఉద్యోగం సంపాదించాలి? అతని ఆలోచనలకు అంతరాయం కలిగిస్తూ, "పాపా! ఆగు!" అన్న పిలుపు వినిపించడంతో అటుకేసి చూసాడు. ఐదేళ్ళ పాప పేవ్‌మెంట్ దాటి రోడ్‌వైపు వెళుతోంది. ఎదురుగా వస్తున్న మిలటరీ ట్రక్కును ఆ పాప చూడలేదు. రాజా లేచి ఒక్క అంగలో అక్కడికి చేరుకుని ఆ పాపను ఇవతలికి లాగేసాడు. ఆ పాప తల్లిదండ్రులు కాబోలు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు. పాప తల్లి పాపను దగ్గరకు తీసుకుంది. అతను రాజాతో — "సమయానికి దేవుడిలా వచ్చి మా పాపను కాపాడారు. మీ ఋణం ..." అంటూ ఆగి, "మీరు ... మీరు ... నువ్వు రాజావి కదూ?" అన్నాడు. రాజా అతణ్ని గుర్తుపట్టాడు.

"నువ్వా రవీ? బాగున్నావా?" అని పలకరించాడు.

"ఈ మర్యాదలెప్పట్నుంచిరా నాయినా? కొత్తగా నేర్చుకున్నావా?" అంటూ అతని భుజంపైన చరిచి, భార్యవైపు తిరిగి — "దేవీ! వీడు నా చిన్నప్పటి స్నేహితుడు. పేరు రాజా. ఒరే రాజూ! ఈమె నా మిసెస్ శ్రీదేవి. మా పెళ్ళి అనుకోకుండా జరగటంవల్ల, నీ అడ్రసు నాకు తెలియకపోవటంవల్ల నీకు తెలియపరచలేకపోయాను" అంటూ పరస్పర పరిచయం చేసాడు. అతని నమస్కారానికి ప్రతి నమస్కారం చేస్తూ, ఆమె "సమయానికి మీరే కనక రాకపోతే..." అంటుంటే, "ఫరవాలేదమ్మా! ఇందులో నేను చేసింది ఏముంది?" అని వారించాడు.

"ఇప్పుడేం చేస్తున్నావురా?" అడిగాడు రవి.

"ప్రస్తుతానికి మీతో కలిసి ట్యాంక్‌బండ్‌మీద నడుస్తున్నాను" అన్నాడు రాజా నవ్వుతూ.

కాని దాంట్లో జీవం లేదు.

"నీ జోక్కి సంతోషించాం గాని ఇప్పుడంటే ఇక్కడ కాదు. ఏదైనా ఉద్యోగం చేస్తున్నావా? లేక చదువుకుంటున్నావా? అని నేను అడుగుతోంది."

"ప్రస్తుతానికి నిరుద్యోగ వర్గంలో ఉన్నాను."

"వాట్! ఆదేవిట్రా నీలాంటి మెరిట్ స్టూడెంట్‌కి ..."

"ఆఁ అవన్నీ పాతరోజుల్లోనే" అంటూ కట్ చేశాడు రాజా.

ఇంతలో పాప "ఇంటికి వెళదాం" అంటూ పేచీ పెట్టడంతో — "బేబీ పేచీ పెడుతోంది. పద ఇంటికెళ్ళి తీరికగా మిగతా విషయాలు మాట్లాడుకుందాం" అన్నాడు రవి.

"మరెప్పుడైనా వస్తాలేరా" అంటూ తప్పించుకోబోయిన రాజును — "నీకు ఏమైనా ప్రోగ్రాంలు ఉంటే తర్వాత చూసుకోవచ్చులేరా. ఇన్నాళ్ళకి కనిపించి అప్పుడే వెళ్ళిపోతానంటావె?" అంటూ వాళ్ళింటికి తీసుకెళ్ళాడు. వాళ్ళ బలవంతంమీద అక్కడే భోంచేసాడు. భోజనాలయ్యాక రవి భార్యతో "మేమలా వెళ్ళొస్తాం" అని చెప్పి రాజుతో కలిసి బయలుదేరాడు. ఇద్దరూ దగ్గరలో ఉన్న ఒక పార్కులో కూర్చున్నాక—

"ఇప్పుడు చెప్పరా వాన్నా నీ సంగతి" అన్నాడు రవి.

ఏమైనా ముఖ్య విషయాలు మాట్లాడుకోవడానికి పొలాలగట్లకి, పార్కులకి వెళ్ళటం ఇద్దరికీ అలవాటే. ఇద్దరిమధ్య దాపరికాలు ఉండేవికావు.

"చెప్పటానికేముంది? మామూలే! ప్రతి నిరుద్యోగి కథలాంటిదే నాదికూడా..." చప్పరించేసాడు రాజా.

"అసలేమైందిరా?"

"నీకు జ్ఞాపకం ఉందిగా మన టెంత్ రిజల్ట్సు వచ్చిన రోజు. ఆ రోజు అమ్మతో "అమ్మా! నేను ఇంటర్‌లో చేరుతాను" అన్నాను. అమ్మ అభ్యంతరం చెప్పలేదు. కాలేజీలో చేరాను. ఇంటర్ పూర్తయ్యింది. డిగ్రీలో చేరిన తర్వాతగానీ తెలియలేదు, కాలేజీ చదువు ఖర్చుతో కూడుకున్నదని. నేను డిగ్రీ పూర్తిచేసేలోపలే మా రెండెకరాల పొలాన్ని అమ్మకానికి పెట్టాల్సివచ్చింది కష్టపడి డిగ్రీ కూడా ఫస్టుక్లాసులో పాసయ్యాను. ఈసారి ఎం.ఏ.లో చేరుతానంటే అమ్మ వారించింది. "ఇప్పటివరకూ చదివినది చాలు బాబూ! మనకున్న ఒక్క జీవనాధారమైన పొలాన్ని అమ్మేసాం. ఏదైనా ఉద్యోగం చెయ్యి" అంది. అమ్మ చెప్పినట్టుగా చదువు మానేస్తే కనీసం

ఏం చదువులో

ఉన్న స్వంత ఇల్లైనా దక్కేదని ఇప్పుడనిపిస్తోంది. కాని అప్పట్లో నాకు చదువుకోవాలన్న ధ్యాస తప్ప వేరే విషయాల గురించి ఆలోచించేవాడినికాదు. ముఖ్యంగా ఇంటి విషయం గురించి. అందుకే, "ఎం. ఏ. కూడా పూర్తిచేస్తే మంచి ఉద్యోగం వస్తుందమ్మా! ఈ కాలంలో బి. ఏ. కు అంత విలువలేదు." అని అమ్మకు నచ్చజెప్పాను. అమ్మ గాఢంగా నిట్టూర్చి, "సరే, నీ ఇష్టం" అంది. ఫలితం ఇల్లు అమ్మకానికి పెట్టాల్సివచ్చింది. ఎం. ఏ. పూర్తిచేసి ఉత్సాహంగా ఇంటికి వచ్చిన నన్ను ఇంటి పరిస్థితి నిర్వీర్యుణ్ణి చేసింది. ఫలితాలు తెలిశాయి. నేననుకున్నట్లుగానే ఫస్టుక్లాసు వచ్చింది. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకూ ఉద్యోగ ప్రయత్నాలు చేస్తూనే ఉన్నాను. ఏదీ ఫలించలేదు. ఇల్లు అమ్మగా మిగిలిన కొద్ది డబ్బుతోనే అమ్మ సంసారాన్ని నెట్టుకొస్తోంది. ఒక పూట తింటే మరో పూట పస్తు పడుకునే స్థితికి దిగజారింది ఇంటి పరిస్థితి. ప్రతి ఇంటర్వ్యూ చేసి ఆ ఉద్యోగం నాకు రాదని తెలుసుకుని ఇల్లు చేరిన నాకు, నా భవిష్యత్తుమీద కొండంత ఆశ పెట్టుకున్న అమ్మ మొహం కనిపించి ఆమెకు ఏమని చెప్పాలో తోచక, "అన్నయ్యా! ప్రక్కింటివాళ్ళలా రెండు పూటల మనం అన్నం ఎప్పుడు తింటాం" అంటూ అమాయకంగా అడిగే చెల్లికి, తమ్ముడికి ఏ సమాధానం చెప్పలేక దీనికంతటికి కారణం నేనే అని నాలో నేనే కుమిలిపోయేవాడిని. ఆఖరుకు ప్యూను ఉద్యోగానికి కూడా సిద్ధపడితే, "అబ్బే మీరలా నిరాశపడకూడదు. మీకు ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తు ఉంది" అంటూ ఇంటర్వ్యూ బోర్డువారు పలికే శుష్క ప్రియాలతో విసుగెత్తింది. ఒకరోజు కూలీ పనికి వెళ్ళాను. అక్కడి మేస్త్రి "సదూకున్నోరు, మీరేటి సేత్తారుబాబు ఈ మోటపనులు. మీలాటోళ్ళు ఆఫీసుల్లో పని చేయాలి" అన్నాడు సానుభూతిగా. అతణ్ణి బ్రతిమాలి పనిలో చేరాను. కాని కడుపునిండా తిండి లేకపోవటంవల్ల, ఆ పని కష్టమైనది కావటంవల్ల మధ్యాహ్నం సొమ్మసిల్లి పడిపోయాను. అప్పుడు ఆ మేస్త్రీయే ముఖంమీద నీళ్ళు చిలకరించి, "నే సెప్పలే బాబూ! మీరు పనికిరారు. మంచిగా ఆఫీసరుద్యోగం సేసుకోండి" అంటూ ఆ రోజు కూలీ ఇచ్చి పంపేశాడు. అప్పుడనిపించింది, చిన్నప్పటినుంచి చదువుకోకుండా ఈ కూలిపనే చేసివుంటే ఇప్పటికి నా తల్లి, చెల్లి, తమ్ముళ్ళ కడుపులు నింపగలిగేవాణ్ణని."

"రాజా!" అప్పటివరకూ వింటున్న రవి బాధగా వారించాడు. "అంత మాటనకురా! అలా దిగాలుపడిపోతే ఎలా? ఇటువంటి పరిస్థితుల్లోనే ధైర్యంగా ఉండాలి" అంటూ ఓదారుస్తున్న రవి కళ్ళకు వాళ్ళ పదవ తరగతి ఫలితాలు వచ్చిన రోజు జ్ఞాపకం వచ్చింది.

* * *

"ఒరే రవి! మీ రిజల్ట్సు వచ్చాయిటా. వెళ్ళి పేపర్ కొనుక్కురా! అలాగే వస్తూ— రాజును కూడా వెంటబెట్టుకురా!" అన్నారు రవి నాన్నగారు. ప్రతి క్లాసులోను ఫస్టున పాసయ్యే రాజు అంటే ఆయనకు అమిత వాత్సల్యం.

రవి బజారుకెళ్ళాడు. ఆ రోజు సామాన్యంగా పేపరు దొరకడం చాలా కష్టం. అందుకని రవి పేపరు బ్లాకులో కొన్నాడు. అక్కడికక్కడే రిజల్ట్సు చూసాడు. తన నెంబరు పాసు డివిజనులో, రాజా నెంబరు ఫస్టుక్లాసులో కనిపించాయి. రాజాకు ఈ విషయం చెబుదామని వాళ్ళింటికి వెళ్ళాడు.

రాజా అప్పుడే బజారుకువెళ్ళబోతున్నాడు. రవిని చూసి "ఏరా రిజల్ట్సు వచ్చాయా?" అని అడిగాడు ఆత్రుతగా.

వారిద్దరూ చిన్నప్పటినుంచి ఒకే బడిలో చదువుకున్నారు. ఇద్దరిదీ ఒకే మాట. ఏ పని చేసినా ఇద్దరూ కలిసే చేసేవారు. రాజాది చురుకైన స్వభావం కావటంచేత ఏ విషయాన్నైనా ఇట్టే గ్రహించేవాడు. రవి ప్రతితరగతిలోను బొటాబొటి మార్కులతో పాసయ్యేవాడు. అతడికి చదువుకన్నా లౌకికజ్ఞానం ఎక్కువగా ఉండేది. రాజాకు పై చదువులు చదవాలని ఎంతో కోరిక. కాని రవి అందుకు విరుద్ధం. ప్రస్తుత పరిస్థితిలో అది సమంజసం కాదని అతని ఉద్దేశ్యం.

రాజా ప్రశ్నకు సమాధానంగా, "కంగ్రాచ్యులేషన్స్! నువ్వు ఫస్టుక్లాసులో పాసయ్యావు" అన్నాడు రవి.

"మరి నీ సంగతి ?"

"మన సంగతి షరా మామూలే! పాస్ డివిజనులో ఉంది నా నెంబర్. పాసయ్యావుగా మరి నీ ఫ్యూచర్ ఏమిట్రా ?" అడిగాడు రవి.

"మనం పరీక్షల ముందు అనుకున్నట్లుగా ఇంటర్‌లో చేరుతాన్రా" ఉత్సాహంగా జవాబిచ్చాడు రాజు.

"మా నాన్నగారు నిన్నొకసారి రమ్మని చెప్పేర్రా."

"పద వెళదాం."

ఇద్దరూ రవి ఇంటికి వెళ్ళారు. రవి తండ్రితో తమ ఫలితాలు చెప్పాడు. ఆయన రాజును, "వెరీగుడ్! నే ననుకుంటూనే ఉన్నాను నువ్వు ఫస్టొస్తావని. మా వాడే పాసవుతాడనుకోలేదు" అని అభినందించి, "ఏరా! ఇంటర్‌లో చేరుతావా?" ప్రశ్నించారు రవిని.

"లేదు నాన్నగారు నేను ఇంటర్‌లో చేరను."

ఆతడి మాటలు విన్న వాళ్ళ నాన్నగారు, రాజు ఆశ్చర్యపోయారు.

"ఆదేమిట్రా ఎందుకని?" అని అడిగాడు రాజు.

"మరి ఏం చేస్తావోయ్ ?" గంభీరంగా అడిగారు రాఘవయ్యగారు.

"నేను ఐ. టి. ఐ. లో చేరుతాను నాన్నగారు" అన్నాడు రవి.

రాజుకు అతని ఆలోచన నచ్చలేదు. రవి నిర్ణయాన్ని విన్న రాఘవయ్యగారు కాసేపటి వరకూ ఏమీ మాట్లాడలేదు. రవి వారి ఏకైక సంతానం. అందుకే తగినంత స్వేచ్ఛను ఇచ్చారు. రవి దాన్ని దుర్వినియోగం చేయకుండా క్రమశిక్షణతో పెరిగాడు. అప్పుడప్పుడే తన చుట్టూ ఉన్న పరిస్థితులను ఆకళింపు చేసుకొంటున్న అతనికి గ్రాడ్యుయేషనుల్, పోస్టు గ్రాడ్యుయేషనులు చదివి ఉద్యోగాలు దొరకక తిరుగుతున్న కొందరు యువకులను చూసి, [illegible] ఆలోచించి ఈ నిర్ణయం తీసు[illegible] నిర్ణయమైన తీసుకుంటే [illegible] రాఘవయ్యగారికి [illegible] అయనకు [illegible] అందుకే అభ్యంతరం పెట్ట[illegible] [illegible] ఉద్దేశ్యం [illegible] [illegible] అతను

ఏం చదువులో

హైదరాబాదు వెళ్ళిపోయాడు. వాళ్ళ నాన్నగారికి కూడా అక్కడి నుంచి బదిలీ కావటంతో ఇద్దరి మధ్య ఉత్తరాలు సాగేవి. రవికి ఉత్తరాలు రాయటమంటే కొంచెం బద్ధకం. రాజు నాలుగు ఉత్తరాలు రాస్తే రవి ఒక ఉత్తరానికి సమాధానం రాసేవాడు. రెండేళ్ళు గడిచాక ఇద్దరి మధ్య ఉత్తరాలు ఆగిపోయాయి. అప్పట్నించి మళ్ళా ఈరోజే కలుసుకోవడం. తన ప్రియస్నేహితుణ్ని ఆ స్థితిలో చూసి రవి కరిగిపోయాడు. అప్పటికి రాజు కొంచెం తేరుకున్నాడు. రవి

ది
న
ఆంధ్రపత్రికలో
త్రి
కలో

* నారీ దృక్పథం
* డాక్టరు కబుర్లు
* గ్రంథ సమీక్షలు
* రామాయణం
* శ్రీకృష్ణ భాగవతం

చదవండి!

మాట్లాడకపోవటం చూసి తనే, "నీ సంగతి చెప్పు" అన్నాడు.

"ఐ. టి. ఐ కోర్సు పూర్తిచేసిన ఒక సంవత్సరానికి ఒక కంపెనీలో అప్రెంటిసుగా చేరి దాంట్లోనే ఉద్యోగం సంపాదించి ఇక్కడే ఉండిపోయాను."

"మీ అమ్మ, నాన్న ఎక్కడున్నారు ?"

"నన్నొక ఇంటివాణ్ణి చేసి తీర్థయాత్రలకు వెళ్ళారు."

"ఒక వేళ నీకు ఉద్యోగం రాకపోతే ఏం చేసేవాడివిరా ?" మనసులో పీకుతున్న అనుమానాన్ని బయటపెట్టాడు రాజు.

"నేను దేనికైనా మంచి చెడు ఆలోచించే నిర్ణయం తీసుకుంటానని నీకు తెలుసు. ఒకవేళ నాకు ఉద్యోగమే దొరకకపోతే బాధపడాల్సిన పనిలేదు. స్వయం ఉపాధి పథకం కింద ఒక వర్క్‌షాపు పెట్టేవాడిని. ఒక సాంకేతికమైన పని నేర్చుకున్నప్పుడు ఉద్యోగం కోసం పాకులాడే అవసరం లేదు. అందుకే నేను ఐ. టి. ఐ. లో చేరాలని నిశ్చయించుకున్నది. ఎందరో పట్టభద్రులు నిరుద్యోగులుగా ఉన్న ఈ తరుణంలో ఒక పట్టభద్రుడయ్యేకన్నా ఒక సాంకేతిక నిపుణుడవటం మంచిదని నా ఉద్దేశ్యం. ఈ విషయాలన్నీ అప్పుడే నా కెందుకు చెప్పలేదు, అని నువ్వడగవచ్చు. నువ్వు మెరిట్ స్టూడెంట్‌వి, నీకు ఎలాగైనా ఉద్యోగం వస్తుంది. అంతేగాకుండా పై చదువులు చదవాలన్న నిన్ను నిరాశ పర్చటం నా కిష్టంలేదు."

"నీ ఉద్దేశ్యం సరియైనదేరా! అప్పుడు నేను నీలాగే చేసివుంటే ఇప్పుడు యిలా బాధపడాల్సివచ్చేది కాదు. పరిస్థితి చెయ్యి దాటిపోయింది." అంటున్న రాజు మాటలకు అడ్డొస్తూ, "చెయ్యిదాటిపోలేదురా! నిన్ననే పేపరులో ఒక అడ్వరటైజ్‌మెంట్ పడింది. దాంట్లో టెక్నీషియన్ ట్రైనింగ్‌కి అభ్యర్థులు కావాలని అడిగారు. వారికి క్వాలిఫికేషన్ ఉన్న అభ్యర్థులేకాక, తెలివిగల వారుకూడా కావాలి, కాబట్టి నీకు తప్పకుండా దొరుకుతుంది. రేపే అప్లయి చెయ్యి. నేనుకూడా ప్రయత్నిస్తామ" అన్నాడు.

పోయిందనుకున్న పెన్నిధి దొరికినట్టయ్యింది రాజుకి, రవి మాటలతో. "నాకు తప్పకుండా దొరుకుతుందా రవి ?" అడిగాడు ఆత్రుతగా. ఉద్యోగం వస్తుందన్నమాట అతనిలో ఆశలను రేపింది.

"తప్పకుండా! నువ్వు అప్లైచేసిచూడు నా మాట నిజమో, అబద్ధమో తెలుస్తుంది" అని చెప్పాడు రవి.

ఆ మర్నాడు రాజు అప్లైచేసాడు. రవి చెప్పినట్లుగానే అతను సెలెక్టయ్యాడు. విషయం విని అభినందిస్తున్న రవిని గాఢంగా కౌగిలించుకుని, "ఇది నువ్వు పెట్టిన భిక్షేరా!" అన్నాడు గద్గదికంగా రాజు.

"దీంట్లో నా ప్రమేయం ఏమీలేదు. అంతా నీ అదృష్టం" అన్నాడు రవి. ☆